

Journal Armenien
MANZOUME-LEFKIAR

Grand Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՅՈՒՆԻՍ Ե. ԳՍԵՆԵՐԱՆ

ՈՐՈՐ ԿՈՆՍՏԱՆՍՆՈՒՍԻՆ ԵՄԵՆ ԵՄԵՆ ԳՐԱԳԻՐԻՆ

Ի ՄԱՐԳԱՐԻՆԻՆԻՆ
33, Գաղա Սթր. Եմառու-ի, 38

Խմբագրությունը և տպարանը գտնվում են
Երևանում, Կոնստանդուպոլսի մոտ

Մանկունի Էփեսոս

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՍՏՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومه افکار

اومچیه یوی و سیاسی غزتهدر

صاحب انتشاری : ارمانی فریم

اداره خاتمی : باب عالی جادشده نوامبر ۳۸

Պատկեր	Տարի	Պատկեր	Տարի
Պատկեր	80	Պատկեր	80
Պատկեր	100	Պատկեր	60
Պատկեր	25	Պատկեր	13

ՅԱՍՏԱՆԻՆԻՆ ԳՐԱԳՐԱՐԻՆ
Մէկ անգամ համար, տար 5 դրոշմ
Մէկ անգամ անգիր ծանուցանել համար
Ծանուցանել տար 5 դրոշմ

10 ՓԱՐԱ

Օրիորդ ԿԵ ՄԵՆԱՐԵ

Բարբաբու աղտոտ ցուցադրումը մը
նորին, որ հետամտը ըլլալու է հմ-
ընդ ընկերային շրջանակներու մէջ
նշանակաւ լինելու արդի ցարտա-
րանքներուն մը, իր բոլոր տեղեկութեանը
մէջ մասնաւոր ուշադրութեամբ առաջ-
իայ եղաւ տակաւին առջի գիշեր, ա-
յոք համար մասնաւոր որ իրեն հեղի-
նակ կ'ունենար երեսուցիկ շնորհալի
օրիորդ մը, որ ապահովագրէ կը պատ-
կաներ մեր « ինտմալ կրթութեան »
օժտումը օրիորդներու դասակարգին

Այս աղտոտ ցուցադրումին ծնունդ
տաւած օրիորդին գաղափարները, հա-
տաւակ լինողը իրեն եղող հարցին
ծաղկալի պարզութեան, բաւական
մասով կուտան ինքի այն արագացող
կրթութեանը վրայ, զոր մեր օրիոր-
դներն շատեր կ'ընդգրկեն իրենց զրոյ-
րացական շրջանը աւարտելէ ետքը
իր սարկի օրիորդները կ'ըլլան ու ի-
րենց շրջակային մայրերը բաւական
մը կ'երկարան, իրենց երկարող լեզու-
ներուն հետ :

Օրիորդը կը հաւե քան թէ կը խո-
թի, ինտմալ ըստ յարգարարք իր
աւտարանութեան — Հայոցի տուն
չէ հասկնալ — անուշութեան մը կուտան
և ծիւր մը կ'ընէ կարելի եղանակ չափ-
իայուն բացատրութեանը համար
մը իր բաները, որոնք միշտ զա-
տակալի պատկանող պարզեղան արեւ-
տուտի մը ամենամեծ կ'ունենան աւելի
չափաւոր կ'ըլլին մը մէջ հրատարակուած
քանի մը տողերուն բոլորակը կը գտա-
նան :

Օրիորդը իր բոլոր լեզուանկութե-
անը կը մեղադրէ այն պարզեղան ար-
եւտուտը որ իր ամենամեծ կ'ունեն-
գէր հրատարակելու տուած է, կը մե-
ղադրէ խաղաղութեանը որ իր էջերը
բացած է անոր, ու կը ծիւրան պար-
զեղան սա բացատրութեանը թէ « Եւ-
րոպայի շնորհաւորութեանը տեղը ու-
նեցան իրենց բնակարանին մէջ » :

Եւ իրենց բնակարանին մէջ, ընա-
կարանին մէջ, Աստուած իմ, կ'որոտայ
օրիորդը, հեղանքի չելաւ մը զեղելով
իր լեզուին ծաղիկ, օրիորդական շուր-
մուծակերտ բոլոր կտորներէն
— Բայց օրիորդ, կ'ըսէի իրեն, նե-
րեցէք, այս մարդիկ զոր դուք կը
հանդիման և որոնց վրայ կը ծիւրանք,
արդեօք Բիւսկան մէջ կը բնա-
կեն :

— Ո՛չ անուշ, բայց անանկ ձեռով
մը դուռած է որ կարծես թէ հարուստ
ընտանիք մըն են, կը յարէ օրիորդը,
յառաջանալով ծիւրան շրջանակներուն
վրայ :

Օրիորդը խօսք չուզէր, կը մեղա-
դրէ : Այդքան, արեւտուտը որ քան

այ աղիւն գաղափարներով օժտուած
ըլլայ, որքան ալ զեղեցիկ յատկու-
թեաներ ունենայ, պէտք է որ իր
կենսական բոլոր տեղեկութեանը մէջ
անմասն մնայի, երես ինկած, լը-
ռած լինակ մը ունենայ, մէկ խոս-
քով զեղան տալու մասնա :

Ուսակ և շնորհալի օրիորդին գա-
ղափարն է ասիւր, այն օրիորդին որ
վէպ կը կարգայ, որ գաղափարն զիտէ,
որ միմիայն միտով կը մանի, և որուն
միակ ինտմալին գաղափարն է մեծա-
սիրտութեանը :

Ու ըսել թէ մեր աղջիկները դաս-
տիարակութեան չունեն, մեր օրիոր-
դները խաղաղութեան և կամ ապուշներ են,
որոնք օր մը, ուշ կամ կանուխ, Հայու
կրթութեան պիտի ըլլան միմիայն :

Հայու կրթիւր, սա՛ մեր ծանօցած
Հայու կրթիւր երբեք պիտի խորհէր այս
կերպ մասնաւոր մը, երբեք իր սրտին
մէջ պիտի ունենար անանկ զգացում
մը, որ կենսական հետ չի ծիր անուշա-
ղիքի, որ չեղելով երկուք ալ չընէ իրենի
պէս բացայայտ է թէ՛ ծաղիկը անանկ
է ընկերական լինելու օրինակ դաստիարա-
կութեան մը, ընտանեկան շրջան
միմիայն մը մէջ յաւերժանող
կենսական ունեցող աղտոտ բարձր մը,
զոր ոչ ոք անմեղ պիտի ուզէր ապա-
կանցնալ, մասնաւոր գաղափարը « օ-
րիորդներու վրայ, անունը զեղելու »
մը պէս փափակ, և թելուծել մը պէս
վէպէ կ'արձուած սիրտներուն խորը, և
հրեղանքներու պէս անքիւ համարուած
իրենց աստուծոյ հոգեբանութեան մէջ : Այն-
պէս որ աւելի աղիւն պիտի ըլլար միշտ,
Հայուս համար, երբ մեր օրիորդները,
Հայու կրթական համարագաւորները ու
նշանակալի իրենց մէջ, — միմիայն գա-
ղափարները անկան — ու պիտի ըմբռնուած
գաղափարներէն մը հետեւանքով,
արեւտուտով վերաբերութեան մը չու-
նենային իրենց անքիւ իրենց մէջ վարձ-
անուշանքներուն նկատմամբ, որոնք թե-
րեւս աւելի աղիւն սիրտ և և աւելի
բարձր հոգի մը կ'ընէ իրենց մէջ :

Եթէ օրիորդը մէկը ըլլար անունով
որոնք ո՛չ զրոյցի երես անանկ ունեն,
և ոչ ալ գաղափարներէն մը ինչ
ըլլալով իրեն, արեւտուտը գա-
ղափարը անքիւ զայն շատ և արդաւանքա-
ւոր ըլլար, որ անքիւ զայն, որովհե-
տեւ արեւտուտ չէր թէ իր գիշերին
համար անքիւ ըլլալին իր բոլոր մաս-
նաւորներն ալ, զաղափարներն ալ, զգա-
ցումներն ալ : Ասիւր բնական հետե-
ւանք պիտի ըլլար իր բոլորական ին-
տմալին, և արդարութեան համարակ
պիտի ըլլար երես, պատարակել զանի,
ընդունել զի մը, ոչ թէ ուրիշ բան,
այլ զանի տեղը օրինակ մը ցոյց տա-
լով, շատ մը օրիորդներու այս կարգի
բոլոր աղիւն զգացումները վանելու,
մարդու համար :

Գաղափարները հոն է որ, ինչպէս

ընդհանուր, օրիորդը մէկը չէ անունով, ու
ընդհանուր, ուսակ և արդարացած
օրիորդը մը համար կը վայելէ : Տգե-
ղութեան մը որ համարին բոլոր գե-
ղեցութեանները կը ըմբռնէ, մեր կը
ըսէ անունը բոլոր փառանքներէն
ու վարկանքի մը մէջ կ'ունենէ կը տանի
համարանքի այն բոլոր տղաքոր-
թեանները զոր այս կամ այն մարդիկ
ունեցած էին իր շնորհալի երեսուցի
տեւ : Տգեղութեան մը որ սիրտի կոշ-
տութեան մը կը յայտնէ, որ խոտոր կը
համարանքի մը համար էն կեն-
սականը կ'ընդունէր զգացումներու,
որ հիշքին հոգիին մը ինչ ըլլալով կը
պատկերանայ, ո՛չ ինչու սիրտ-խառ-
նուած վերաբերում մը տալով աղիւն
նշանակալի նկատմամբ :

Մեր օրիորդ անքիւ կարեւորութեան
կ'ունենայ երբ նկատողութեան աւանք
սա պարագային թէ Օրիորդը մէկը հայտնի
չէ՛ իր անանկութեան մէջ, մէկ հայտնի չէ՛
նշան. զգացումները նոյն գաղափար-
ները ունեցող : Մեր այն գաղափար-
ները մէջ, որոնք ծաղիկները միմիայն
ընէ ինչպէս անունը կուտայ, բաւա-
կան թելով մը զգալով իրեն անքիւ այն
շնորհալի օրիորդները, այս մեծապի-
րեանները, որոնք ապահոված իրենց
ընկերային դիրքին, իրենց նիւթակ-
վանքով մը և նաեւ Անտոնիան լարող
միմիայնութեան Օրիորդի վանող
թանգարանը դնուած մաշտաւորակ
երկարակութեանը կ'ընդունէր, զոր
անունը են իրենց ինչ ըլլալով, ինչ
թելով իրենց այս բացատրու-
թեանը, աւելի կը բարձրանայ, աւելի
կ'ընդունէր իրենց իրենց, և կամ
թելուծելու համար ու համարակ
կ'ընդունէր իրենց ծանոթութեանը ըս-
տովի մը, երբեք իրենց իրենց մը որ
նորին սիրտը ըմբռնուած գաղափար-
ներէն մը հետեւանք է, ընտանե-
կան շրջանը կրթութեան մը աղաւա-
տը պիտի ըլլար :

Շնորհալի օրիորդը այն հատաբեր
ունի որին, այն համարովն ունի թէ
վարձած բնակարաններու ծախսութե-
աները մէջ, անուններու թաւել հե-
տեւանքներուն մէջ կատարուած անու-
շանքներն են որ փառաբանուելու
արժանի են միմիայն, և հրատարակու-
ելու արժանի են իրենց օրիորդը այնպէս
կը կարծէ թէ աղաւաղ, արեւտուտը
անուններուն կարգով, հարմարեցնելով,
իրենց շնորհալի համարները խորհրդ-
անքիւ մէջ ծանոթացուելու, ա-
նունը անգամ մը կարենալ խորհրդով
վէպէ իրենց անունները արեւտուտը
զին զաւակներն են որ մեր համար-
ներուն կը ընդունէր, օժտուած ըլլա-
լով անանկ բացատրական յատկութեան-
րով, որոնք Հայ-Լայն կուտայ գաղա-
փարը, շատ մը օրիորդներու այս կարգի
բոլոր աղիւն զգացումները վանելու,
մարդու համար :

Գաղափարները հոն է որ, ինչպէս

նի, գիտէք, որովհետեւ... աղաւաղին
արեւտուտը բնակարանները անուշ
կ'ըլլան, որովհետեւ արեւտուտը ան-
ունք, որովհետեւ, ծախսութեան մը և
արեւտուտը փառանքներէն մը չէ որ կը
ցուցադրեն մեզի :

Մարտ չունեցող, ֆոթէլային չու-
նեցող, անունը բարձրեցնելու և հոն
կարտախնդրու անքիւ մէկը արեւտու-
տը մարդ կ'ընդունէր, եթէ այս հարցումը
օրիորդին առաջարկուէր, ապահովա-
բարձր ծախսի բոլոր ուժովը :

— Ո՛չ, պիտի պատասխանէր :
Ո՛չ մը որ սրտի զուէ աւաղ եկած
է, պիտի ըսէի, եթէ օրիորդը, իր
զարգացումին հետեւանքով, օրին
մէկը պատկեր մը անուններ իրեն ա-
մուտին աւանդու յատկութեանը չու-
նենար :

ԱՍԿԱՆ ԲՈՒՄԵԱՆ

Ս ԳՐՈՅ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Մեծարդի ինչպէս է ֆէնտի Բիւ-
գանդի ՅՈՅԹ Թիւրքի մէջ, արդար-
պէս իր գիտնական էն և նոր ճաղա-
յեցիները, որ մեր մէջ բանական և
զբաղմունք անուններ իրենց են, ու
ընդունել մը և նաեւ Անտոնիան լարող
միմիայնութեան Օրիորդի վանող
թանգարանը դնուած մաշտաւորակ
երկարակութեանը կ'ընդունէր, զոր
անունը են իրենց ինչ ըլլալով, ինչ
թելով իրենց այս բացատրու-
թեանը, աւելի կը բարձրանայ, աւելի
կ'ընդունէր իրենց իրենց, և կամ
թելուծելու համար ու համարակ
կ'ընդունէր իրենց ծանոթութեանը ըս-
տովի մը, երբեք իրենց իրենց մը որ
նորին սիրտը ըմբռնուած գաղափար-
ներէն մը հետեւանք է, ընտանե-
կան շրջանը կրթութեան մը աղաւա-
տը պիտի ըլլար :

Շնորհալի օրիորդը այն հատաբեր
ունի որին, այն համարովն ունի թէ
վարձած բնակարաններու ծախսութե-
աները մէջ, անուններու թաւել հե-
տեւանքներուն մէջ կատարուած անու-
շանքներն են որ փառաբանուելու
արժանի են միմիայն, և հրատարակու-
ելու արժանի են իրենց օրիորդը այնպէս
կը կարծէ թէ աղաւաղ, արեւտուտը
անուններուն կարգով, հարմարեցնելով,
իրենց շնորհալի համարները խորհրդ-
անքիւ մէջ ծանոթացուելու, ա-
նունը անգամ մը կարենալ խորհրդով
վէպէ իրենց անունները արեւտուտը
զին զաւակներն են որ մեր համար-
ներուն կը ընդունէր, օժտուած ըլլա-
լով անանկ բացատրական յատկութեան-
րով, որոնք Հայ-Լայն կուտայ գաղա-
փարը, շատ մը օրիորդներու այս կարգի
բոլոր աղիւն զգացումները վանելու,
մարդու համար :

Գաղափարները հոն է որ, ինչպէս

արեւտուտը փառանքներէն մը չէ որ կը
ցուցադրեն մեզի :

Մարտ չունեցող, ֆոթէլային չու-
նեցող, անունը բարձրեցնելու և հոն
կարտախնդրու անքիւ մէկը արեւտու-
տը մարդ կ'ընդունէր, եթէ այս հարցումը
օրիորդին առաջարկուէր, ապահովա-
բարձր ծախսի բոլոր ուժովը :

— Ո՛չ, պիտի պատասխանէր :
Ո՛չ մը որ սրտի զուէ աւաղ եկած
է, պիտի ըսէի, եթէ օրիորդը, իր
զարգացումին հետեւանքով, օրին
մէկը պատկեր մը անուններ իրեն ա-
մուտին աւանդու յատկութեանը չու-
նենար :

ԱՍԿԱՆ ԲՈՒՄԵԱՆ

Ս ԳՐՈՅ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Մեծարդի ինչպէս է ֆէնտի Բիւ-
գանդի ՅՈՅԹ Թիւրքի մէջ, արդար-
պէս իր գիտնական էն և նոր ճաղա-
յեցիները, որ մեր մէջ բանական և
զբաղմունք անուններ իրենց են, ու
ընդունել մը և նաեւ Անտոնիան լարող
միմիայնութեան Օրիորդի վանող
թանգարանը դնուած մաշտաւորակ
երկարակութեանը կ'ընդունէր, զոր
անունը են իրենց ինչ ըլլալով, ինչ
թելով իրենց այս բացատրու-
թեանը, աւելի կը բարձրանայ, աւելի
կ'ընդունէր իրենց իրենց, և կամ
թելուծելու համար ու համարակ
կ'ընդունէր իրենց ծանոթութեանը ըս-
տովի մը, երբեք իրենց իրենց մը որ
նորին սիրտը ըմբռնուած գաղափար-
ներէն մը հետեւանք է, ընտանե-
կան շրջանը կրթութեան մը աղաւա-
տը պիտի ըլլար :

Շնորհալի օրիորդը այն հատաբեր
ունի որին, այն համարովն ունի թէ
վարձած բնակարաններու ծախսութե-
աները մէջ, անուններու թաւել հե-
տեւանքներուն մէջ կատարուած անու-
շանքներն են որ փառաբանուելու
արժանի են միմիայն, և հրատարակու-
ելու արժանի են իրենց օրիորդը այնպէս
կը կարծէ թէ աղաւաղ, արեւտուտը
անուններուն կարգով, հարմարեցնելով,
իրենց շնորհալի համարները խորհրդ-
անքիւ մէջ ծանոթացուելու, ա-
նունը անգամ մը կարենալ խորհրդով
վէպէ իրենց անունները արեւտուտը
զին զաւակներն են որ մեր համար-
ներուն կը ընդունէր, օժտուած ըլլա-
լով անանկ բացատրական յատկութեան-
րով, որոնք Հայ-Լայն կուտայ գաղա-
փարը, շատ մը օրիորդներու այս կարգի
բոլոր աղիւն զգացումները վանելու,
մարդու համար :

Գաղափարները հոն է որ, ինչպէս

նի, գիտէք, որովհետեւ... աղաւաղին
արեւտուտը բնակարանները անուշ
կ'ըլլան, որովհետեւ արեւտուտը ան-
ունք, որովհետեւ, ծախսութեան մը և
արեւտուտը փառանքներէն մը չէ որ կը
ցուցադրեն մեզի :

Մարտ չունեցող, ֆոթէլային չու-
նեցող, անունը բարձրեցնելու և հոն
կարտախնդրու անքիւ մէկը արեւտու-
տը մարդ կ'ընդունէր, եթէ այս հարցումը
օրիորդին առաջարկուէր, ապահովա-
բարձր ծախսի բոլոր ուժովը :

— Ո՛չ, պիտի պատասխանէր :
Ո՛չ մը որ սրտի զուէ աւաղ եկած
է, պիտի ըսէի, եթէ օրիորդը, իր
զարգացումին հետեւանքով, օրին
մէկը պատկեր մը անուններ իրեն ա-
մուտին աւանդու յատկութեանը չու-
նենար :

ԱՍԿԱՆ ԲՈՒՄԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Մեծարդի ինչպէս է ֆէնտի Բիւ-
գանդի ՅՈՅԹ Թիւրքի մէջ, արդար-
պէս իր գիտնական էն և նոր ճաղա-
յեցիները, որ մեր մէջ բանական և
զբաղմունք անուններ իրենց են, ու
ընդունել մը և նաեւ Անտոնիան լարող
միմիայնութեան Օրիորդի վանող
թանգարանը դնուած մաշտաւորակ
երկարակութեանը կ'ընդունէր, զոր
անունը են իրենց ինչ ըլլալով, ինչ
թելով իրենց այս բացատրու-
թեանը, աւելի կը բարձրանայ, աւելի
կ'ընդունէր իրենց իրենց, և կամ
թելուծելու համար ու համարակ
կ'ընդունէր իրենց ծանոթութեանը ըս-
տովի մը, երբեք իրենց իրենց մը որ
նորին սիրտը ըմբռնուած գաղափար-
ներէն մը հետեւանք է, ընտանե-
կան շրջանը կրթութեան մը աղաւա-
տը պիտի ըլլար :

Շնորհալի օրիորդը այն հատաբեր
ունի որին, այն համարովն ունի թէ
վարձած բնակարաններու ծախսութե-
աները մէջ, անուններու թաւել հե-
տեւանքներուն մէջ կատարուած անու-
շանքներն են որ փառաբանուելու
արժանի են միմիայն, և հրատարակու-
ելու արժանի են իրենց օրիորդը այնպէս
կը կարծէ թէ աղաւաղ, արեւտուտը
անուններուն կարգով, հարմարեցնելով,
իրենց շնորհալի համարները խորհրդ-
անքիւ մէջ ծանոթացուելու, ա-
նունը անգամ մը կարենալ խորհրդով
վէպէ իրենց անունները արեւտուտը
զին զաւակներն են որ մեր համար-
ներուն կը ընդունէր, օժտուած ըլլա-
լով անանկ բացատրական յատկութեան-
րով, որոնք Հայ-Լայն կուտայ գաղա-
փարը, շատ մը օրիորդներու այս կարգի
բոլոր աղիւն զգացումները վանելու,
մարդու համար :

Գաղափարները հոն է որ, ինչպէս

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔԵՆ

Ս. ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՎԵՍԱԿԵ

(ՊՈԼԻՏԻԿԱԿԱՆ ԳՐԱԳՐԱՐԻՆ « ՄԱՆԿԱՆՈՒՄԵ »)

Իզմիր, Յուլիս 5

Անին, Մեղեքանդիկ Ս. Առաջնորդ
Հոր առաջնորդական վիճակը առանց մէկ
պարզ փոփոխութեան միշտ նոյնը ըլլ-
նայ, — յաւանաւորութեան — հայտնակ
բոլոր անուշ ջանքերուն : Եւ ինչ-
պատիւ իրենց կրթական օր իր վիճակին
ծանոթութե

